

RECENZJA

osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej dr. Arkadiusza DOMAGAŁY, ubiegającego się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce

Podstawą do opracowania recenzji osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej Habilitanta jest pismo Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów (Nr BCK – I – L – 6925/17) z 6 czerwca 2017 roku, w którym powołano mnie na recenzenta.

Ocena istotnej aktywności naukowej Habilitanta została dokonana na podstawie zapisów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

I. Ocena osiągnięć naukowo-badawczych, w tym osiągnięcia naukowego, uzyskanych przez Habilitanta po otrzymaniu stopnia naukowego doktora

1. Informacje ogólne

Dr Arkadiusz Domagała od początku swojej kariery naukowej jest związany z Uniwersytetem Wrocławskim. W 2005 roku uchwałą Rady Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, specjalność stosunki międzynarodowe. Przygotowana przez niego rozprawa doktorska odnosi się do obszaru badawczego, który w późniejszym okresie naukowej kariery jest konsekwentnie przez niego kontynuowany. Od 1 października 2005 roku jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Politologii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego (obecnie w Zakładzie Badań nad Konfliktami i Przemocą Polityczną).

Celem naukowym, przedłożonego osiągnięcia naukowego, było określenie stosunku społeczności międzynarodowej i jej wybranych przedstawicieli do wymuszania przestrzegania praw człowieka. W mojej opinii, cel ten został osiągnięty poprzez ukazanie ewolucji zjawiska interwencji humanitarnej i odpowiedzialności za ochronę. Było to możliwe dzięki wyszczególnieniu i analizie czynników aktywizujących potencjalnych interwentów do działań zawierających użycie siły w sytuacjach poważnych i masowych naruszeń praw człowieka, jak również dzięki przeprowadzonej analizie poparcia dla odpowiedzialności za ochronę, jako normy obejmującej użycie siły w sytuacji masowych naruszeń praw człowieka. Zgodnie z tytułem osiągnięcia naukowego, zasadnicze obszary obejmujące zagadnienia wymuszania przestrzegania praw człowieka w postaci interwencji humanitarnej i odpowiedzialności za ochronę odnosiły się do aspektów: operacyjnego, normatywnego oraz deklaratywnego. Powyższe trzy obszary znalazły swoje odzwierciedlenie w prezentowanych dwóch monografiach, zgłoszonych jako osiągnięcie naukowe Habilitanta. Stanowią one komplementarną całość. Zagadnienia prezentowane w monografii *Interwencjonizm humanitarny NATO* (2014) odnoszą się przede wszystkim do aspektu operacyjnego, w mniejszym stopniu normatywnego, z kolei treści drugiej z monografii *Od interwencji humanitarnej do odpowiedzialności za ochronę* (2016) skupiają się przede wszystkim na wymiarze deklaratywnym i normatywnym przestrzegania praw człowieka.

Struktura obydwu monografii bezpośrednio koresponduje z przyjętą przez Habilitanta wizją konceptualizacji podjętych problemów badawczych. Stanowią one typową strukturę prac naukowych, ułożoną w ujęciu problemowym, logiczną i spójną, podporządkowaną rozwiązaniu przyjętych problemów badawczych. Obydwie monografie prezentują w tym względzie klasyczny układ – od ogółu do szczegółu, co w moim odczuciu ułatwia czytelnikowi przyswojenie prezentowanych treści.

Treści zawarte w prezentowanych monografiach, patrząc na nie w sposób komplementarny, przedstawiają zagadnienia związane z ewolucją zjawisk w obrębie interwencji humanitarnej i odpowiedzialności za ochronę. W monografii *Interwencjonizm humanitarny NATO* (2014), Habilitant skupił się na identyfikacji, deskrypcji i wyjaśnieniu perspektyw sukcesu w interwencji humanitarnej w kontekście zaangażowania jednego z głównych aktorów w sferze stosunków

umiejętności twórczego korzystania ze źródeł w prezentowanym obszarze badawczym. Widoczna jest zdolność do poprawnego formułowania wniosków i syntetyzowania dostępnych treści. Za najistotniejsze przejawy znaczącego wkładu Habilitanta w rozwój dyscypliny nauki o polityce, w kontekście podejmowanych przez niego zagadnień w obszarze stosunków międzynarodowych, uznaję: a) komplementarne podejście do zjawiska interwencjonizmu humanitarnego i odpowiedzialności za ochronę, b) zidentyfikowanie i opis kryteriów sukcesu interwencji humanitarnej, c) ocenę zaangażowania państw oraz stworzenie ich indeksu i rankingu w kontekście odpowiedzialności za ochronę, d) nowatorskie potraktowanie ewolucji normy wymuszania przestrzegania praw człowieka jako rebrandingu interwencji humanitarnej, a tym samym potraktowanie samego zjawiska jako szerszej całości.

Reasumując, recenzowane osiągnięcie naukowe, w mojej opinii, zostało opracowane z wykorzystaniem kategorii i metodologii właściwych dla dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i **stanowi podstawę do ubiegania się przez Habilitanta stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

3. Ocena dorobku naukowo-badawczego uzyskanego po otrzymaniu stopnia naukowego doktora

Praca naukowa Habilitanta, po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych, obejmuje okres blisko 12 lat, stąd dorobek publikacyjny dr. Arkadiusza Domagały obejmuje łącznie 37 opracowań z zakresu nauk o polityce, w tym cztery monografie. Dwie z nich: *Interwencjonizm humanitarny NATO* (2014) oraz *Spółeczność międzynarodowa wobec wymuszania przestrzegania praw człowieka po interwencji NATO w Kosowie* (2016) tworzą cykl publikacji powiązanych tematycznie i zostały przez Habilitanta zadeklarowane jako osiągnięcie w dyscyplinie nauk o polityce, poddane ocenie. Dwie pozostałe monografie zostały opracowane w okresie trzech lat po doktoracie (2008), z czego ta, zatytułowana *Interwencja humanitarna w stosunkach międzynarodowych* opiera się w głównej mierze na badaniach zawartych przez Habilitanta w doktoracie. Z kolei drugą z nich, *Integracja Polski z Unią Europejską*, należy uznać za wynik początkowych dociekań naukowych dr. Arkadiusza Domagały w obszarze nauk o polityce. Za niesatysfakcjonujące uznaję opublikowanie przez Habilitanta zaledwie trzech artykułów w czasopiśmie naukowych znajdujących się na wykazie

politycznej wraz ze stworzeniem modelu przemocy seksualnej jako przemocy politycznej, d) stosunek organizacji międzynarodowych wobec przemocy seksualnej w konfliktach zbrojnych.

Trzeci obszar badawczy odnosi się do kwestii integracji europejskiej, i jak wskazuje sam Habilitant, związany jest z jego aktywnością ekspercką oraz popularyzatorską. Główne obszary eksploracyjne Habilitanta obejmowały zagadnienia związane z integracją Polski z UE, a przede wszystkim przesłanki, bariery, korzyści i koszty procesu integracji oraz percepcji Unii Gospodarczo-Walutowej. Za istotny fakt związany z tym obszarem badawczym uznaję uczestnictwo dr. Arkadiusza Domagały w tink-tanku *Team Europe*, skupiającym ekspertów współpracujących z Komisją Europejską w obszarach od rynku wewnętrznego po politykę bezpieczeństwa i obronności UE.

Czwarty obszar badawczy, który bez wątpienia jest dominujący w badaniach prowadzonych przez Habilitanta, obejmuje ewolucję wymuszania przestrzegania praw człowieka w postaci interwencji humanitarnej. Warto podkreślić, że dorobek publikacyjny dr. Arkadiusza Domagały w tym obszarze bezpośrednio koreluje z osiągnięciem naukowym wskazanym we wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego. Tym samym opracowania naukowe z tego obszaru prowadziły wprost do opracowania dwóch monografii stanowiących cykl powiązanych tematycznie publikacji. Artykuły naukowe oraz inne opracowania stanowiły podstawę do konceptualizacji obszaru problemowego wspomnianych wcześniej monografii finalizujących dorobek naukowy Habilitanta w ocenianym okresie twórczym. Za najistotniejsze zagadnienia w omawianym obszarze badawczym, prezentowane w publikacjach naukowych Habilitanta, należy uznać: a) skuteczność społeczności międzynarodowej w interwencji humanitarnej, b) relacje pomiędzy potencjalnym interwentem, a podmiotem polityczno-militarnym, c) uwarunkowania perspektyw wymuszania przestrzegania praw człowieka, d) problematykę systemowych ograniczeń interwencji humanitarnych.

Zapoznając się z dostarczonym przez Habilitanta dorobkiem publikacyjnym w przedstawionych powyżej czterech obszarach badawczych stwierdzam, że charakteryzuje się on rzetelnością przeprowadzonej kwerendy, obszernością bazy źródłowej, licznym wykorzystywaniem literatury obcojęzycznej oraz stosownych dokumentów. W przedstawionych do recenzji publikacjach dominuje analityczno-problemowe podejście do prezentowanej tematyki, świadczące o dobrym i bardzo

przedstawił informacji na jakich poziomach studiów prowadzi powyższe przedmioty. Wskazuje również, że był promotorem 50 prac licencjackich na kierunku Politologia oraz Europeistyka oraz recenzentem prac magisterskich (bez podania ilości) na kierunku Politologia. Podkreślić trzeba, że monografia jego autorstwa – *Integracja Polski z Unią Europejską* ma charakter podręcznika akademickiego i jest najczęściej cytowaną publikacją w jego dorobku naukowym. Habilitant nie sprawował i nie sprawuje opieki naukowej nad doktorantami jako promotor pomocniczy lub opiekun naukowy. Zastanawiający jest również brak aktywności dydaktycznej Habilitanta w ramach programu Erasmus+.

2. Dorobek popularyzatorski

Widoczne jest istotne zaangażowanie dr. Arkadiusza Domagały w przedsięwzięcia popularyzujące naukę. Świadczy o tym prowadzenie wykładów gościnnych dla szkół średnich w latach 2012–2017, promujących przestrzeganie ochrony praw człowieka, jak również prowadzenie wykładów i warsztatów na temat naruszeń praw człowieka w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki (w latach 2013–2016). Habilitant organizował również lub prowadził konkursy dla młodzieży szkół średnich „My w Europie”, a także był członkiem komitetu okręgowego Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności. Na uznanie zasługuje również współpraca Habilitanta (pisanie komentarzy i artykułów popularnonaukowych) z czasopismami i portalami tematycznymi (Universal, polska-usa, EuroEkspert) w problematyce związanej z prowadzoną przez niego działalnością naukową. Habilitant jest także współorganizatorem oraz moderatorem konferencji i seminariów naukowych (trzy wydarzenia o charakterze naukowym). W kontekście działalności popularyzatorskiej warto także nadmienić, że Habilitant bierze udział w projekcie „Moja Europa”, którego celem jest tworzenie instrumentów popularyzujących wiedzę o integracji Polski w ramach Unii Europejskiej oraz o korzyściach i kosztach wynikających z tej integracji. Projekt ten został wyłoniony w postępowaniu konkursowym organizowanym przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, finansującej to przedsięwzięcie. Na uwagę zasługuje również członkostwo habilitanta w *International Humanitarian Studies Association*, interdyscyplinarnym forum wymiany myśli o kryzysach humanitarnych, konfliktach i niestabilności politycznej, a także w konsorcjum akademickich zakładów strategicznych i bezpieczeństwa.

również pozostałe osiągnięcia, **ocenię jednoznacznie pozytywnie i w mojej opinii jest on wystarczający do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

III. Wniosek końcowy

Stwierdzam, że dr Arkadiusz Domagała posiada dorobek w pracy naukowo-badawczej, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz w ramach współpracy zagranicznej, uzyskany po otrzymaniu stopnia naukowego doktora na poziomie, który pozwala na nadanie mu kolejnego stopnia naukowego. Dorobek ten jest potwierdzeniem jego systematycznego rozwoju naukowego i stanowi znaczący wkład do naukowego poznania jednego ze zjawisk funkcjonujących w stosunkach międzynarodowych – interwencji humanitarnej (odpowiedzialności za ochronę). Tym samym, analiza treści przedstawionej do oceny dokumentacji pozwala na konstatację, że **ustawowe warunki formalne** wynikające z postanowień art. 16 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 Nr 65 poz. 595 z późniejszymi zmianami) **zostały spełnione**. Habilitant posiada zatem: a) stopień doktora oraz dorobek naukowo-badawczy, w tym osiągnięcie naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia naukowego doktora, stanowiące znaczny wkład Habilitanta w rozwój dyscypliny nauki o polityce oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową, b) posiada istotny dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uczestniczy we współpracy międzynarodowej. W związku z powyższym **wnoszę o podjęcie uchwały o nadanie dr. Arkadiuszowi Domagale stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce.**

Teodor Zeciel